

Datum
2025-01-13

Yttrande
Dnr S2024/02135

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.hc.delning@regeringskansliet.se

Yttrande S2024/02135

Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Synpunkter på Socialdepartementets förslag om uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Då statens utgifter för läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet kraftigt har ökat och prognoser visar på snabbt ökande kostnader är det relevant att se över området. Statens kostnader för läkemedel har ökat mer än den kostnad som patienterna själva betalar genom s.k. egenavgifter.

Konsekvenserna av promemorians förslag leder övergripande till att statens andel av kostnaderna för läkemedel m.m. inom högkostnadsskyddet minskar medan patientens andel, egenavgiften, ökar.

Promemorians konsekvensbeskrivning avseende hur förändringen påverkar patienter bedöms vara för enkel och saknad djup. Förändringen för patienter beskrivs, det blir högre egenavgifter, men konsekvenser av höjningen utifrån ett individperspektiv beskrivs och analyseras inte alls. En privatekonomisk analys utifrån ett nationellt perspektiv saknas för att få syn på patienters möjligheter att klara av de höjda läkemedelskostnaderna, såsom:

- Vilka risker finns det att patienter väljer bort eller tvingas välja bort att köpa sitt läkemedel på grund av sin ekonomiska situation och hur påverkar detta individers hälsa och folkhälsan i stort.
- Går förändringen hand i hand med det nationella folkhälsopolitiska målet, satt av regeringen 2018, att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation eller motverkas målet?
- Möjligheter för patienter att kunna delbetala sina läkemedel på apotek behöver belysas. I dagsläget är det möjligt men endast om det inte finns betalningsanmärkningar.

Socialförvaltningen möter en målgrupp med små eller inga ekonomiska marginaler och är orolig för att individer i större utsträckning än nu väljer bort att

hämta ut sin medicin på grund av ekonomiska skäl. Detta får negativa konsekvenser för både den enskildes hälsa och förmåga, för familjer och för folkhälsan i stort. För de individer som är berättigade försörjningsstöd är kostnaden för receptbelagda läkemedel en godtagbar utgift men för de individer som inte uppfyller kraven för att bli berättigade försörjningsstöd kan det bli ett bekymmer. Försörjningsstödet har inte funktionen av att vara en generellt kompletterande inkomstförsäkring.

Om SCB:s beräkningsmodell tillämpas på Socialförvaltningen i Kalmar kommun och det antal hushåll som var aktuella för försörjningsstöd 2024, så skulle merkostnaden hamna på 215 000 kr. Det är rimligt att kommunerna får kompensation för detta då det ekonomiska läget är mycket ansträngt. Nivån av utbetalat försörjningsstöd de kommande åren bedöms öka. Detta bl.a. på grund av höjda hyror och reducering av det tillfälliga tilläggsbostadsbidragets nivå i kombination med fortsatta svårigheter för långtidsarbetslösa att komma ut på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Riksnormens höjning 2025 ligger inte i nivå med de historiskt höjda nivåerna de senare åren men där är det viktigt att notera att både kostnad för hyra och receptbelagda läkemedel ligger utanför posterna i normen.